

Datum: 11. 5. 2023

Rezultati poslovanja gospodarskih družb, zadrug in samostojnih podjetnikov posameznikov na Gorenjskem v letu 2022

Za gospodarstvo je bilo leto 2022 ponovno leto prilagajanj. Predhodna leta so razmere krojili »koronski« ukrepi, leto 2022 pa pričetek vojne v Ukrajini in zaostreni odnosi z Rusijo ter posledično višje cene plina in energentov, ki so povzročili dvig cen skoraj v vseh panogah gospodarstva.

V Poslovni register Slovenije (PRS) je bilo konec leta 2022 vpisanih 23.060 poslovnih subjektov s sedežem v gorenjski regiji, 3 % več kot konec leta 2021. Na novo je bilo ustanovljenih 279 družb (15 več kot v letu 2021), s poslovanjem je prenehalo 196 družb (46 manj kot v letu 2021), začelih je bilo 60 stečajnih postopkov družb (2 manj kot v letu 2021) in 14 likvidacijskih postopkov (10 manj kot v letu 2021). S poslovanjem je na novo pričelo 2.147 podjetnikov (125 več kot v letu 2021), 1.537 podjetnikov (318 več kot v letu 2021) je v letu 2022 zaključilo s poslovanjem.

Gospodarsko moč in vpliv poslovanja na gospodarstvo gorenjske regije gre med poslovnimi subjekti pripisati predvsem družbam, ki so v letu 2022 ustvarile okrog 93 % vseh prihodkov, odhodkov in neto dodane vrednosti ter zaposlovale 92 % vseh zaposlenih. Družbam je pripadalo tudi 92 % čistega dobička regije ter 89 % čiste izgube.

Podjetniki so lani ustvarili okrog 6 % prihodkov, odhodkov in neto dodane vrednosti regije ter zaposlovali slabih 7 % vseh zaposlenih. 8 % je bil njihov delež pri čistem dobičku, delež čiste izgube pa 10 %. V povprečju so zaposleni pri podjetnikih prejeli 737 evrov nižjo plačo od zaposlenih pri družbah. Delež zadrug je zanemarljiv.

Postavke poslovnega izida (zneski v tisoč EUR)	Gospodarske družbe		Samostojni podjetniki		
	2022	Indeks 2022/2021*	2022	Indeks 2022/2021*	SP v primerjavi z GD, v %
Število subjektov	5.886	–	5.147	–	87,4
Število zaposlenih (na podlagi delovnih ur)	48.381	106	3.712	108	7,7
Prihodki	9.967.138	120	603.617	120	6,1
Prihodki na tujem trgu	4.521.338	120	47.033	128	1,0
Odhodki	9.292.770	119	555.979	121	6,0
Neto dodana vrednost	2.681.433	114	159.458	114	5,9
Neto dodana vrednost na zaposlenega, v EUR **	55.423	108	17.999	111	32,5
Neto čisti dobiček oz. neto podjetnikov dohodek**	579.629	137	5.377	106	0,9
Delež kapitala v obveznostih do virov sredstev, v %	45,7	90,0	58,0	98,0	–

* Podatki za leto 2021 so iz letnih poročil, predloženih za leto 2022.

** Za samostojne podjetnike je podatek izračunan na nosilca dejavnosti (samostojnega podjetnika) in njegove zaposlene.

GOSPODARSKE DRUŽBE

Podatke iz letnih poročil za leto 2022 je predložilo 5.886 družb (97,5 % vseh), 48 več kot za leto 2021.

Ustvarjeni skupni prihodki družb gorenjske regije v letu 2022 so bili 20 % višji kot v letu 2021. Družbe so realizirale 9.967 milijonov evrov prihodkov, skoraj polovico z opravljanjem predelovalne dejavnosti. Med družbami v predelovalni dejavnosti imajo največjo težo družbe, ki imajo kot glavno dejavnost proizvodnjo kovin in proizvodnjo izdelkov iz gume in plastičnih mas. Povečanje prihodkov od prodaje beležimo tako na

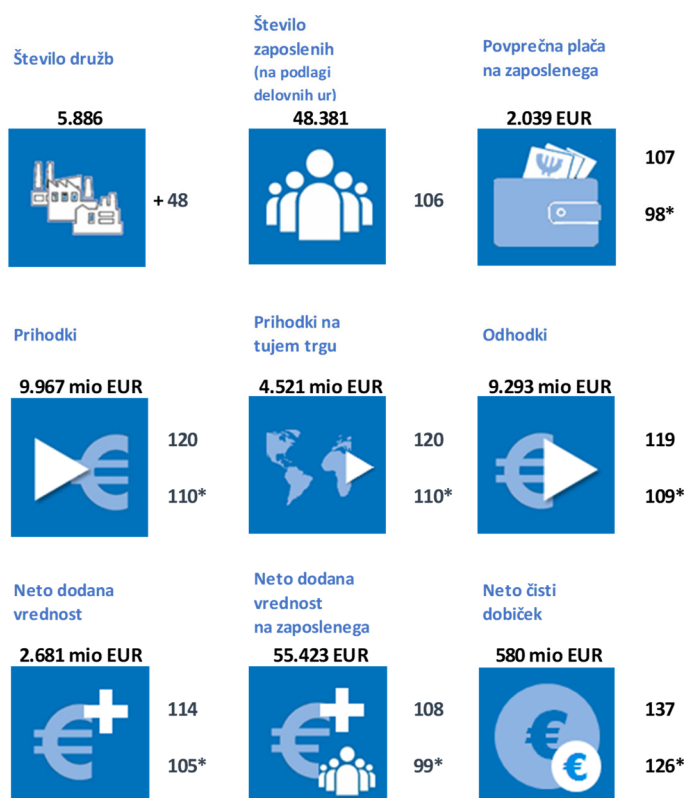
domačem (19 %) kot tujem trgu (20 %). Doseženi prihodki na tujem trgu predstavljajo 47 % vseh čistih prihodkov od prodaje. Za 19 % so se zvišali tudi skupni odhodki, ki so znašali 9.293 milijonov evrov.

Čisti dobiček družb je lani znašal 618 milijonov evrov, 30 % več kot v letu 2021. 72 % družb regije je poslovno leto 2022 končalo v pozitivnih številkah. 52 % čistega dobička so ustvarile družbe iz predelovalne dejavnosti, v kateri so bile najbolj dobičkonosne družbe iz dejavnosti proizvodnje kovin in proizvodnje izdelkov iz gume in plastičnih mas. 60 % čistega dobička regije so ustvarile družbe s sedežem v občinah Kranj, Jesenice in Škofja Loka. Najintenzivnejšo rast čistega dobička so zabeležile družbe s sedežem v občinah Žirovnica in Jesenice.

Preteklo leto je s čisto izgubo v višini 38 milijonov evrov (29 % manj kot v letu 2021), končala dobra četrtnina družb regije. V teh družbah je bilo zaposlenih 9 % vseh zaposlenih regije. Največji delež čiste izgube (23 %) so ugotovile družbe s področja strokovne, znanstvene in tehnične dejavnosti. 27 % delež čiste izgube regije je ustvarilo 191 družb s sedežem v občini Radovljica, vendar so jo v primerjavi z letom 2021 skoraj prepolovile.

Obseg čistega dobička je tudi v letu 2022 presegel obseg čiste izgube, zato so družbe poslovno leto zaključile pozitivno, z neto čistim dobičkom, ki je znašal 580 milijonov evrov, 37 % več kot v letu 2021. Neto čisti dobiček so ugotovile družbe v vseh dejavnostih, več kot polovico v najmočnejši predelovalni dejavnosti in v vseh občinah gorenjske regije. Upoštevajoč velikostne skupine družb, so največji delež neto čistega dobička (43 %), izkazale velike družbe. Vse velikostne skupine družb, so izkazale več neto čistega dobička kot v letu 2021, največji porast (57 %) je bil v mikro družbah.

Primerjave z letom 2021 so izražene z indeksi, razen števila družb.

Opomba: * realna rast glede na indeks cen življenjskih potrebščin v obdobju januar - december 2022 v primerjavi z obdobjem januar - december 2021, ki je znašal 108,8 (vir: Statistični urad RS).

V gorenjskih družbah je bilo v letu 2022 v povprečju zaposlenih 48.381 delavcev, 2.663 več kot v letu 2021. Število zaposlenih so v primerjavi z letom 2021 najbolj povečale družbe iz področja predelovalne dejavnosti (+958) in iz področja prometa in skladiščenja (+475). Družbe gorenjske regije so za stroške dela namenile 1.616 milijonov evrov, 14 % več kot v letu 2021. Lanska povprečna mesečna obračunana bruto plača je znašala 2.039 evrov, 141 evrov (7,4 %) več kot v letu 2021, realno pa je bila ob 8,8 % rasti cen življenjskih potrebščin nižja za 1,7 %. Regijska plača je bila za 5 evrov višja od povprečne plače zaposlenih v slovenskih

gospodarskih družbah. Najvišjo povprečno mesečno obračunano bruto plačo so prejeli zaposleni v družbah s sedežem v občini Cerklje na Gorenjskem (2.525 evrov), sledijo družbe občine Šenčur (2.322 evrov) in Škofja Loka (2.160 evrov). Najnižjo povprečno mesečno obračunano bruto plačo so obračunale družbe s sedežem v občinah Jezersko (1.694 evrov) in Bohinj (1.742 evrov).

V Sloveniji imajo najvišjo povprečno mesečno obračunano plačo zaposleni v jugovzhodni in osrednjeslovenski regiji, sledi posavska regija in na 4. mestu gorenjska regija. Najnižjo povprečno obračunano bruto plačo pa prejemajo zaposleni v družbah primorsko-notranjske regije in pomurske regije.

Družbe so lani ustvarile 2.681 milijonov evrov neto dodane vrednosti (+14 % več glede na leto prej), kar je 55.423 evrov na zaposlenega (8 % več glede na leto prej). Neto dodana vrednost na zaposlenega v regiji je zgolj za pol odstotka zaostajala za republiškim povprečjem.

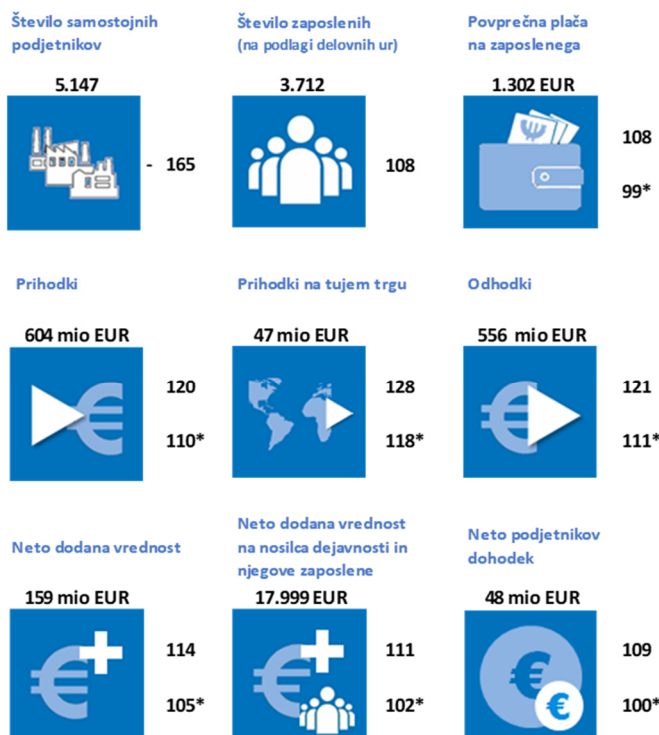
Največ neto dodane vrednosti na zaposlenega so ustvarile družbe s sedežem v občini Žirovnica (109.949 evrov), sledijo družbe iz občine Jesenice (84.222 evrov) in občine Cerklje na Gorenjskem (66.173 evrov). Med dejavnostmi so močno izstopale družbe s področja poslovanja z nepremičninami (135.576 evrov) in oskrbe z električno energijo in paro (104.293 evrov).

Gorenjske družbe so konec leta 2022 izkazale 9.427 milijonov evrov sredstev oziroma obveznosti do virov sredstev, kar je 18 % več kot v letu 2021. Obseg kapitala se je lani povečal za 7 %, predvsem zaradi ugotovljenega čistega dobička poslovnega leta. Delež kapitala v obveznostih do virov sredstev se je v primerjavi z letom 2021 iz 50,5 % zmanjšal na 45,7 %.

PODJETNIKI

Število podjetnikov, ki so obdavčeni na podlagi ugotovljenega dobička z upoštevanjem normiranih dohodkov in niso zavezani za predložitev letnega poročila se še naprej povečuje. V letu 2022 jih je bilo 6.985, 726 več kot v letu 2021.

Primerjave z letom 2021 so izražene z indeksi, razen števila podjetnikov.

Opomba: * realna rast glede na indeks cen življenjskih potrebščin v obdobju januar - december 2022 v primerjavi z obdobjem januar - december 2021, ki je znašal 108,8 (vir: Statistični urad RS).

Za leto 2022 je letno poročilo predložilo 165 podjetnikov manj kot za leto 2021. Tako kot družbe so tudi podjetniki v letu 2022 realizirali več prihodkov kot v letu 2021 (+ 20 %). Prihodki podjetnikov predstavljajo 6 % prihodkov družb, ustvarjeni so bili pretežno s prodajo na domačem trgu. Izkazan neto podjetnikov dohodek, ki vključuje tudi plačilo za delo podjetnika samega, se je povečal za 9 % in je znašal 48 milijonov evrov.

Gorenjski podjetniki so v letu 2022 zaposlovali 3.712 delavcev, 8 % več kot v letu 2021. V podatek o številu zaposlenih nosilci dejavnosti oziroma lastniki niso zajeti. 68 % samostojnih podjetnikov rešuje lasten obstoj oz. so brez zaposlenih. 53 podjetnikov nudi delo več kot 10 zaposlenim.

Podjetniki so ustvarili 159 milijonov evrov neto dodane vrednosti, 14 % več kot v letu 2021. Neto dodana vrednost podjetnikov je pomenila slabih 6 % neto dodane vrednosti družb. Neto dodana vrednost na zaposlenega je znašala 42.957 evrov, 6 % več kot v letu 2021, neto dodana vrednost na nosilca dejavnosti skupaj z njegovimi zaposlenimi, ki so prav tako ustvarjalci dejavnosti pa je znašala 17.999 evrov, 11 % več kot leto poprej. Neto dodano vrednost so ugotovile vse dejavnosti in vse občine v regiji, več kot 70 % celotne NDV pa so ustvarile najmočnejše gospodarske panoge: gradbeništvo 27 %, predelovalne dejavnosti 20 %, trgovina in gostinstvo 13 %.

Po obsegu ekonomskih postavk je v preteklem letu izstopalo 713 podjetnikov predelovalne dejavnosti in 1.239 podjetnikov - gradbenikov, saj so v teh dveh dejavnostih skupaj zaposlovali skoraj polovico vseh zaposlenih pri podjetnikih v regiji in ustvarili 43 % vseh regijskih prihodkov.

Gorenjski podjetniki so konec leta 2022 razpolagali s 384 milijoni evri sredstev oz. obveznostmi do virov sredstev, kar je 10 % več kot leto prej. Delež podjetnikovega kapitala v virih sredstev, kot najkvalitetnejšega vira financiranja sredstev, je v regiji znašal 58,0 %, v državi pa 56,4 %.

Podatke iz letnih poročil je predložilo tudi 37 zadrug (27 mikro, 6 majhnih in 4 srednje velike zadruge), ki so ustvarile 185 milijonov evrov prihodkov in odhodkov. Tako prihodki kot tudi odhodki so se v primerjavi z letom 2021 povečali za 26 %. Prihodki zadrug so pomenili 1,9 % prihodkov družb.

V zadrugah je bilo 314 zaposlenih, 11 več kot v letu 2021 in so pomenili 0,6 % zaposlenih v družbah. V letu 2022 je čisti dobiček v znesku 548 tisoč evrov (+ 45 %) ugotovilo 22 zadrug. 14 zadrug je poslovalo negativno. Pridelale so 122 tisoč evrov čiste izgube, 3,5 krat več kot v letu 2021. Zadruge so poslovno leto zaključile s 426 tisoč evri neto čistega dobička, 24 % več kot leta 2021.